

© The Economist

Al rètol que corona la porta del Cong Caphe, una cafeteria de moda al centre de Hanoi, la capital del Vietnam, hi figura una estrella comunista de cinc puntes. A dins, les parets de rajola estan cobertes de records de l'època de la guerra de Vietnam: cantimplors rovellades, un transistor tronat i instantànies de soldats del Viet Cong que feixugament fan cap a enfrontar-se als americans. Això no obstant, l'estètica no és tan patriota com és una paròdia descarada de la ideologia comunista. Els vietnamites de vint a quaranta anys que vénen ací a beure, i a gastar-se els fruits d'una economia com més va més capitalista, se senten molt distanciats de les privacions patides pels seus avis i besavis, mentre que aplaudeixen els llaços cada vegada més estrets amb els Estats Units.

Amb una joventut motoritzada i una economia que creix quasi el 7% l'any, Vietnam fa l'efecte de ser un país que té pressa. En molts aspectes, el Partit Comunista en el Govern prova de no quedar endarrere. No gaire lluny del cafè, finestres de la grandària de les d'una catedral il·luminen el nou edifici seu de l'Assemblea Nacional, el Parlament de Vietnam. Per les claraboies s'escolen cascades de rajos de sol que inunden el vestíbul de marbre. En un Estat de partit únic on els símbols són tan importants, l'espaciositat de l'edifici suggereix que els governants intenten projectar una imatge de modernitat i de transparència. Això no obstant, tal com Nguyen Vu Nam –un dels regents del Cong Caphe– assenyala, els joves vietnamites passen de qui controla el partit. Els canvis de personal al si d'una direcció col·lectiva generalment gris i sense rostre mai no ha semblat que els importessin gaire.

Aquest mes els capítols del partit faran una aposta en ferm pel relleu. Per al 20 de gener s'havia convocat el congrés que se celebra cada cinc anys, el punt culminant del calendari polí-

Canvi de guàrdia –però també podria ser que no

El país té pressa; els líders no tanta.

tic vietnamita. Més de la meitat dels setze membres del politburó, l'òrgan de direcció del partit, estan pròxims a la jubilació, i poden ser reemplaçats per dirigents més joves. Els tres càrrecs de més nivell –el de cap d'Estat, primer ministre i secretari general– estan tots vacants. Que a hores d'ara, amb el congrés a les portes, continuï havent-hi tant de misteri dóna a entendre que les negociacions d'aquest any són excepcionalment tenses.

Fàriem ben fet de girar els nostres ulls cap a Nguyen Tan Dung, durant deu anys primer ministre de Vietnam i

probablement el polític més sagaç i el menys antipàtic de tots. A 66 anys, Dung ja ha passat l'edat en què normalment es retiren en el partit. Però diuen que vol continuar d'alt càrrec fent de secretari del partit, mentre que deixaria el seu lloc actual a un amic. No hi ha dubte que Dung serviria per injectar nou vigor a un càrrec que darrerament ha començat a veure's bastant gris. Pot ser que desitgi forjar-se una autoritat que comença a assemblar-se a l'ascendència exercida per Xi Jinping a la Xina. Però un moviment així seria insòlit. Faria xerricar un sistema polític que fins ara

Els tronats símbols del comunisme (en un bar de Hanoi, a l'esquerra) són més una paròdia que un senyal de patriotisme en un Vietnam on el Partit Comunista afronta un congrés incert.

s'ha caracteritzat per saber fer dissuadir les personalitats massa acusades i per valorar el consens.

Els partidaris de Dung diuen que els reptes actual que té el Vietnam exigeixen un lideratge fort i consistent. L'economia ha necessitat molts punts de sutura després que els deutes incobrables de les consentides empreses públiques amenassessin el sistema bancari. El país té molt a guanyar d'un paquet d'acords comercials negociats el 2015, incloent-hi l'Acord Transpacífic de cooperació Econòmica liderat pels Estats Units. Això no obstant, l'evolució cap a moltíssimes reformes considerades essencials, incloent-hi la privatització d'empreses estatals, ha resultat lenta. Es tracta d'una economia excessivament dependent d'alguns productes determinats, sobretot del cafè i l'arròs, i també d'inversors estrangers. Serà crucial eixamplar i aprofundir l'economia del Vietnam abans que allò que actualment és el seu millor valor, una població activa jove i barata, es perdi.

Pel que fa a la política, gestionar les delicades relacions del país amb Xina és

ara com ara el seu repte més gran. Econòmicament, Vietnam depèn del seu veí del nord, amb el qual manté una relació cada vegada més deficitària. Alhora, les assertives reivindicacions de la Xina sobre les illes i els recursos submarins d'alguns punts conflictius de la mar de la Xina Meridional han indignat fins els vietnamites més moderats. La població nascuda després que el país abandonés la seva economia planificada, als anys 80, és cada vegada més obertament crítica, com es fa evident per exemple a les xarxes socials. Vietnam no es pot permetre el luxe de tenir males relacions amb la Xina, però al mateix temps ha de donar la sensació que els seus líders estan defensant el propi territori.

Gola de llop

A la majoria d'intel·lectuals amatents al congrés del partit els agradaria veure que Dung en surt investit d'alguna autoritat, ja que ha sigut la veu més clamorosa contra l'assetjament a què els ha sotmès la Xina. D'altra banda, és també l'opció més clara en l'entorn empresarial local i estranger, bé que per raons molt

diferents. Creuen que Dung és al darrere de l'allau dels últims acords comercials i dels més recents esforços d'obertura per atraure la inversió estrangera. Diuen que és un excepcional coneedor de la indústria i que està immillorablement assessorat per un equip educat a Occident i que, a més, sap què volen sentir els inversors.

Tanmateix, un cert tuf d'amiguisme entela la seva imatge, i la d'alguns dels seus camarades. La carrera política del seu fill s'ha vist sospitosament activada, mentre que un ostentós gendre seu, mig americà mig vietnamita, és l'amo de la franquícia de McDonald a tot el país. A més, alguns escàndols han esquitxat empreses estatals per les quals Dung ha donat la cara. I tampoc és que els defensors de les llibertats civils el creguin més inclinat que altres a desemmordassar una molt censurada premsa o posar fi al tracte desconsiderat que se'ls dóna als dissidents.

Cada vegada s'albiren més incertes les conseqüències que pugui tenir el congrés. Per a Dung, en un moment donat, semblava que el lideratge del partit era cosa feta. En canvi, una facció no massa definida se li oposa i podria fins i tot reeixir a apartar-lo absolutament del lideratge.

L'enfrontament prové en part de la competència entre atapeïdes xarxes d'influència, i en part de les diferències ideològiques existents entre els conservadors i els relativament reformistes amics del ministre. Alguns dirigents temen que la creixent camaraderia amb els Estats Units l'únic que faci sigui que Xina es mostri més severa. A un grapat d'ells fins i tot sembla que els inquieti que els liberalitzadors instints de Dung no acabin en la detenció del poder per part del partit. Però això no passa de ser simple conjectura. Malgrat la llum que inunda la nova seu del Parlament, el Partit Comunista de Vietnam continua sent fosc com una gola de llop. ●

Traducció de Francesc Sellés